

Riku Männistö

Tositelevision leikkaaminen ja jälkituotannon työnkulku

Opinnäytetyö

Kevät 2014

Kulttuurialan yksikkö

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Kulttuurialan yksikkö

Koulutusohjelma: Kulttuurituotanto

Suuntautumisvaihtoehto: Mediatuotanto

Tekijä: Riku Männistö

Työn nimi: Tositelevision leikkaaminen ja jälkituotannon työkulku

Ohjaaja: Jukka Saarela, Esa Leikkari

Vuosi: 2014 Sivumäärä: 26 Liitteiden lukumäärä: -

Tässä opinnäytetyössä käsittelen tositelevision leikkaamista ja jälkituotannon työkulkuja. Mediatyönä leikkasin yhden jakson *Poliisikokelaat*-televisiosarjaa. Kirjallisen työn tarkoituksena on analysoida tositelevision jälkituotantoa leikkaajan näkökulmasta sekä verrata sitä draaman ja elokuvan jälkituotantoon.

Lähteenä käytän mediatyön tekoprosessissa kertyneitä kokemuksia sekä alan kirjallisuutta ja internetistä etsittyä tietoa. Analysoin jälkituotantoprosessia näiden aineistojen perusteella.

Työssäni tuon esille suurimpia eroja, joita ilmenee leikkaajan näkökulmasta tositelevision ja draaman jälkituotannossa. Suurimmat erot syntyvät siitä, että tositelevision kuvausvaihe on arvaamaton. Lopullinen käsikirjoitus syntyy vasta leikkauspöydällä. Tuon myös esille yhtäläisyyksiä: vaikka työprosessi voi olla hyvinkin erilainen, tarvitsee leikkaaja samanlaisia tarinankerronnallisia ja draamallisia taitoja.

Avainsanat: reality, työkulku, leikkaaminen, leikkaaja

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of culture and design

Degree programme: Degree programme in Cultural management

Specialisation: Media Management

Author/s: Riku Männistö

Title of thesis: Reality editing and post-production workflow

Supervisor(s): Jukka Saarela, Esa Leikkari

Year: 2014   Number of pages: 26   Number of appendices: -

In this thesis I analyze the editing and post-production workflow of reality television. As the media part of this thesis, I edited one episode of the television show *Poliisikokelaat*. The aim of the written work is to analyze the post-production of reality television from the editors' point of view, as well as to compare it to the post-production of drama and feature film.

As the information source, I use the work process of editing the episode for my media project, as well as literature about reality television and video editing. I analyze the post-production process based on these materials.

In this thesis I point out the biggest differences in post-production between reality television and dramas from the editors' point of view. The biggest differences are that the production phase of reality television is very unpredictable and that the final script does not form until the show is being edited. I also bring up similarities: even if the work process may be vastly different between the two formats, the editor still needs the same kind of storytelling abilities, and a sense of drama.

Keywords: reality, workflow, editing, editor

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
Käytetyt termit ja lyhenteet	5
1 JOHDANTO	6
2 TOSITELEVISIO	7
2.1 Tositelevisio käsitteenä	7
2.2 Miksi ihmiset katsovat tositelevisiota?	8
3 MITEN TOSITELEVISIOJAKSO SYNTYY?	11
3.1 Jälkituotannon työnkulku.....	11
3.2 Materiaalin valmistelu.....	12
3.3 Raakaleikkaus.....	13
3.4 Raakaleikkauksesta valmiiksi jaksoksi	15
3.5 Viimeistely	16
4 TOSITELEVISION LEIKKAAMINEN	17
4.1 Tositelevision leikkaaminen	17
4.2 Draaman luominen tositeleviossa.....	18
4.3 Kuvituskuvien hyödyntäminen.....	21
4.4 Äänen käyttö	22
5 Yhteenveto	24
LÄHTEET	26

Käytetyt termit ja lyhenteet

Draama	Yleisnimitys näytelmän tai elokuvan muodossa esitettävälle tarinalle, joka jäljittelee inhimillistä toimintaa (Elokuvantaju, 2001).
Raakaleikkaus	Ensimmäinen versio kootusta videosta.
Kuvituskuva	Kuva, jota käytetään luomaan jatkumoa tarinalle. Kuvituskuvalla pystytään piilottamaan leikkausjälkiä, esimerkiksi uudelleen rakennetuissa keskusteluissa. Kuvituskuvat liittyvät usein sijaintiin. (Dancyger 2007, 371.)
Värikorjailu	Videon värien käsitteleminen mahdollisimman luonnollisen sävyiseksi.
Blurraaminen	Sumentaminen, esimerkiksi kasvojen peittäminen henkilöllisyyden suojelemiseksi.

1 JOHDANTO

Idea tähän opinnäytetyöhön syntyi, kun 2012 syksyllä aloitin työharjoittelun Helsingissä Aito Medialla. Toimin aluksi leikkausharjoittelijana *Kirsi ja himoshoppaajat*-sarjassa, jonka jälkeen siirryin *Poliisikokelaat*-sarjaan. Tositelevisiosta olin kiinnostunut jo aiemmin ja tehnyt myös yhden lyhyen dokumentin siihen liittyen. Idea tositelevisiosta oli siis jo aikaisemmin mielessä, mutta vasta leikkaajaharjoittelijan työhön päästyäni syntyi päätös tehdä aiheesta opinnäytetyö.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on pohtia tositelevisio-ohjelmien jälkituotantoa sekä verrata tositelevisiota fiktion leikkaajan näkökulmasta. Opinnäytetyöprosessin aikana leikkasin itse yhden jakson *Poliisikokelaat*-sarjaa. Tämä työ on laadullinen tutkimus. Sen pääpaino ei ole numeerisissa arvoissa vaan asioiden syväluotaavammassa pohdinnassa (Kvalitatiivinen tutkimus, [viitattu 18.2.2014]). Työstä saatujen omien kokemusten lisäksi käytän lähdemateriaalina kirjallisuutta sekä internetistä löydettyjä lähteitä, jotka liittyvät tositelevisioon ja videoiden jälkituotantoon.

Työ on suunnattu realitystä ja leikkaamisesta kiinnostuneille.

2 TOSITELEVISIO

2.1 Tositelevisio käsitteenä

Tositelevisio on käsite, johon sisältyy monia erilaisia tositelevisioformaatteja ja genrejä. Aiheita on laidasta laitaan, mutta kaikki pohjautuvat siihen, että katsojalle esitettävä materiaali koostuisi ihmisten aidoista reaktioista ja aidoista tilanteista. Iso kysymys ja puheenaihe tosi-tv:stä on, että miten aitoja katsojan näkemät tilanteet ovat. Tositelevision paradoksi on siinä, että mitä viihdyttävämpi ohjelma on, sitä vähemmän aidolta se tuntuu (Hill 2005, 57).

Tositelevision juuria voi jäljittää Documentary Film Movement-nimisen ryhmittymään, jonka on lanseerannut brittiläinen John Grierson (Nikkinen & Vacklin 2012, 304). Ryhmittymän päämääränä oli valistaa kansalaisia demokraattisen yhteiskunnan toiminnoista. Tätä selkeämmin tositelevision syntyperänä voi pitää ranskalaista Cinéma Véritéä, sekä amerikkalaista Direct Cinemaa. Suuntaukset ovat samankaltaisia mutta erilaisia. Molempien tarkoitus oli kuitenkin luoda vaikutelma intiimiydestä ja välittömyydestä sekä kuvata todellisuuden spontaania luonnetta ja keskittyä henkilöiden muutoksen hetkiin. Cinéma Vérité ja Direct cinema ovat kuitenkin elokuvatuotantoihin tarkoitettuja, eivätkä tv-tuotantoihin.

Tositelevision alkuperänä voidaan pitää myös tabloidijournalismia sekä niin sanottua sensaatiomedia eli informaation ja viihteen yhdistämistä. Sanotaan myös, että dokumentaarisella televisiolla on ollut vaikutusta tositelevision syntyyn. 1960-1970 -luvulla sarjat, kuten *Tonight* (BBC, 1957-1965) ja *Nationwide* (BBC, 1969-1984), yhdistivät uutisia, sekä humoristisia ja eksentrisiä tarinoita (Hill 2005, 15-17). Direct Cinema -suuntaus julisti käsikirjoitukset, lavastuksen ja ohjauksen pannaan. Siksi kustannuksetkin olivat hyvin alhaiset. Tositeleviosarjoja tulee osittain siksi niin paljon, että ne ovat kustannustehokkaita, erityisesti perinteiseen näyteltyyn draamaan verrattuna. Esimerkiksi suuren kustannusluokan hittisarjassa *Breaking Bad* kustannukset jaksoa kohden olivat noin 3 miljoonaa dollaria (Littleton 2010). TV Writer's Vault'in perustaja Scott Manvillen mukaan tositelevisiosarjan kustannukset jaksoa kohden vaihtelevat 100 000\$ ja 500 000\$

välillä (Jerpi 2013). Nykyään tositelevisio on hyvin monimuotoista. Päähenkilöinä voivat esiintyä tavalliset ihmiset tai julkkikset. Ohjelmassa voidaan kilpailla tai seurata ihmisten elämää.

Tositelevisiossa ja draamasarjoissa on samankaltaisuuksia, jotka poikkeavat elokuvasta, vaikka tyyliltään draamasarjat muistuttavat enemmän elokuvaa. Tv-sarjat perustuvat useammin nykyaikaan kuin elokuvat. Tiettyyn muuhun aikakauteen perustuvia sarjojakin toki on, ne voivat kertoa esimerkiksi keskiajasta tai antiikin ajasta. Tositelevisio kuitenkin perustuu lähes poikkeuksetta aina nykypäivään. Nykypäivään perustumisella tarkoitan sitä, että ohjelma sisällöllisesti sijoittuu nimenomaan moderniin aikaan eikä esimerkiksi 90-luvulle. Elokuvat sijoitetaan huomattavasti useammin tiettyyn aikakauteen eikä aina juuri sen hetkiseen aikaan. Tv-sarjat tehdään useammin sillä konseptilla, joka myy juuri sillä hetkellä, ne voivat esimerkiksi seurata tiettyjä trendejä. Tositelevisiosarjat ruokkivat itse itseään ja yksi menestynyt formaatti voi synnyttää monta samankaltaista formaattia (Hill 2005, 42). Esimerkiksi yksi menestynyt kokkiohjelma voi synnyttää monta erilaista kokkiohjelmaa. Loppujen lopuksi tositelevisiolla ja draamalla on sama tavoite, joka on kertoa katsojalle tarina.

2.2 Miksi ihmiset katsovat tositelevisiota?

Mikä tositelevisiossa viehättää? Tositelevision ensisijainen tarkoitus ei ole välittää tietoa. Tarkoituksena on luoda draamallisia tilanteita, joissa ihmiset nauravat, itkevät ja kokevat suuria tunteita (Nikkinen & Vacklin, 315). Katsojan saa aluksi kiinnostumaan tositelevisiosta se, että hän on kiinnostunut ohjelman teemasta. Esimerkiksi musiikki, autot yms. Alkukiinnostuksen jälkeen kiinnostus syventyy ja teeman lisäksi katsoja alkaa kiinnostua henkilöihahmoista. Yleensä henkilöistä kiinnostuminen on välttämätöntä. Katsoja ei jaksaa seurata sarjaa, jossa henkilöt ovat mitäänsanomattomia. Sarjan koukuttavuus perustuu siihen, että henkilöihahmoja joko rakastaa tai vihaa. Tässä emotionaalisessa vuoristoradassa ei aina ole väliä sillä, onko tunne positiivinen vai negatiivinen. Esimerkiksi *Big Brotheria* monet katsovat puhtaasti myötähäpeän takia, tiettyjä henkilöihahmoja voi suorastaan vihata. (Nikkinen & Vacklin 2012, 317-319) Tavoitteena on saada

osallistujiksi hyvin erilaisia hahmoja, sympaattisia ja epäsympaattisia. ”Cast to conflict” – käytäntö tarkoittaa sitä, että ohjelmiin roolitetaan näkemyksiltään mahdollisimman vastakohtaisia ihmisiä. Tämä edesauttaa konfliktien syntymistä (Nikkinen & Vacklin 2012, 317-318). Katsojan kiinnostus pyritään herättämään konfliktilla. Katsoja pystyy tuntemaan sääliä, kun mielekäs hahmo kärsii ja vahingoniloa, kun epäsympaattinen hahmo kärsii. Henkilöhahmon sympaattisuus voidaan luoda kertomalla hänen elämäntarinansa koskettavalla tavalla sekä esittämällä hänet sosiaalisena ja ystävällisenä henkilönä, joka unelmoi paremmasta elämästä. Tämä on varsinkin amerikkalaisessa televisiossa nykyään hyvin yleistä. Ohjelmissa esitetään monia kilpailijoita erittäin sympaattisesti. Tämä saa katsojan tuntemaan vääryyttä, jos tämä kilpailija ei pääse jatkoon. Usein tämä kuitenkin menee jopa ylilyönniksi. Syntyy materiaalia, joissa ihmisten tilanteita käytetään hyväksi, jotta saataisiin väkisin herätettyä katsojissa tunteita.

Leikkauksellisilla keinoilla voidaan selkeästi ohjata katsojan kiinnostumista henkilöhahmoista tai teemasta. *Poliisikokelaat*-sarjassa katsojaa kiinnostaa esimerkiksi se, minkälaista on poliisikokelaan opiskelijaelämä ja minkälaista opiskelu poliisikoulussa on. Tätä hyödynnetään siirtymäkuvin, kun näytetään kuvia poliisikoululta. Oikea tunnelma luodaan käyttämällä materiaalia koulusta, joka näyttää vilkkaalta ja eloisalta. Opiskelijat ovat hyvännäköisiä nuoria ihmisiä, ja kohtausten väleissä käytetään mielenkiintoisen näköistä poliisimaiheista kuvitusta.

Henkilöistä kiinnostuvalle *Poliisikokelaat* tarjoaa sitä, että päähenkilöt kertovat jakson tapahtumista hyvin tarkasti oman näkökulmansa pitkin jaksoa. Katsoja pääsee hyvin heidän ajatusmaailmaansa sisälle. Leikkauksellisesti tätä korostetaan nimenomaan siten, että päähenkilön haastattelua tulee pitkin jaksoa. Oikealla rytmillä leikattuna katsojasta tuntuu, kuin päähenkilö eläisi jakson tapahtumaa juuri sillä hetkellä.

Henkilöhahmoista kiinnostumista jälkituotannon avulla avitetaan siten, että henkilöistä tehdään mahdollisimman erilaisia. Tositelevisiossa hyvin usein perusrooleja ovat esim. maalaistollo, bilettäjä, urheilija, narttu, homo, sinkku, eksentrieni, tummaihoiinen, ori, huutaja, tavallinen tallaja, hylkiö, seksikäs, ujo ja niin edelleen (Nikkinen & Vacklin 2012, 322). Ei ole järkeä esittää ihmisiä liian samanlaisina vaan nimenomaan ääripäinä eri ihmistyypeistä. Mikäli kaikkien

henkilöiden reaktiot tapahtumiin olisivat aina samanlaisia, hahmot menisivät sekaisin keskenään, eivätkä erottuisi omiksi persoonikseen. Kun henkilöt edustavat persoonallisuustyyppien ääripäitä, on katsojan helpompi rakastaa tai vihata heitä. Näin herätetään paljon suurempia tunteita katsojissa ja pitää sisällön mielenkiintoisempana. Nykyään on toisaalta myös uudempia niin sanottuja hyvän mielen formaatteja, joilla haetaan koko ajan pelkkää positiivista tunnelmaa, esimerkkinä Nelosen esittämä *Vain elämää*-sarja. Sarjassa eri artistit asuvat viikon samassa paikassa ja esittävät pitkin päivää toistensa kappaleita. Yleensä kappaleet päättyvät siihen, että artistit ovat hyvin liikuttuneita. Minkäänlaista kilpailua tai pudotuspeliä ohjelmassa ei ole. Formaattissa mennään mahdollisimman kauas myötähäpeän synnyttämisestä.

Joskus kiinnostuksen kohde on itse formaatissa. Esimerkiksi piilokameraformaateissa yhdelläkään hahmolla ei välttämättä ole nimeä, eikä kukaan välttämättä edes puhu. Kyseisessä formaatissa kuitenkin asetetaan tavallisia ihmisiä epätavallisiin tilanteisiin. Katsojan viehäytys perustuu ihmisten reaktioihin. Jälkituotannolla tätä pystytään helposti vahvistamaan monella eri tavalla, esimerkiksi leikkaustyylillä siten, että näytetään sama pila monelle ihmiselle tehtynä limittäin. Näin rakennetaan tunnelmaa, joka johdattelee lopulta ihmisten reaktioihin. Tämä luo rytmin, joka emotionaalisesti nousee hitaasti ja loppua kohden kiihtyy. Muut tunnelmaa luovat keinot ovat mm. oikeanlaisen musiikin valitseminen. Piilokameralle tyypillistä ovat myös koomiset ääniefektit. Tällaisesta formaatista hyvä esimerkki on *Pilanpäiten* (Juste Pour Rire Inc, 2012).

3 MITEN TOSITELEVISIOSARJA SYNTYY?

3.1 Jälkituotannon työnkulku

Tässä luvussa keskityn jälkituotannon työnkulkuun, eli kaikkeen siihen, mitä tapahtuu materiaalin saapumisesta videon valmistumiseen asti. Tuotantokaaren muoto vaihtelee eri tuotannoissa monella tavalla. Tavoitteena on aina saada työnkulku mahdollisimman tehokkaaksi kustannusten ja ajankäytön suhteen. Työnkulkuun vaikuttavat useat eri asiat, joista suurimmat vaikuttajat ovat budjetti ja aikaraja. Mikäli aika ja raha ovat tiukalla, pitää tehdä ratkaisuja, jotka lyhentävät käytettävän ajan määrää (Videomaker, 2012).

Tositelevisiosarjan jälkituotannon työnkulku poikkeaa paljon draaman työnkulusta. Tositelevisiossa on erilaisia genrejä, joiden työnkulku poikkeaa toisistaan välillä jopa hyvin suuresti. Selkein ero tositelevision ja draaman välillä on käsikirjoitukseen liittyvä.

Draamassa käsikirjoitus luodaan ennen kuvausvaihetta. Tositelevisiossa on hyvin tyypillistä, että käsikirjoitus syntyy vasta kuvausten jälkeen. Jaksorakenne tositelevisiossa on yleensä tarkasti mietitty etukäteen. Jotain asioita on etukäteen voitu kuvausvaihetta varten suunnitella, mutta lopullisesta materiaalista ei voi kuvatessa olla koskaan varma. Tietysti useissa tositelevisioformaateissa on jokin mielikuva, mitä missäkin jaksossa halutaan tapahtuvan. Kuitenkin esimerkiksi *Poliisikokelaat*-sarjassa on osioita, joissa päähenkilö on työharjoittelussa kentällä. Ei ole mahdollista etukäteen päättää mitä tulee tapahtumaan, tai minkälaisia hälytyksiä partiot saavat. Täytyy tulla toimeen sillä materiaalilla, mitä työvuoron aikana saadaan kuvattua. Tositelevisiossa jälkituotannon kaareen liittyy siis paljon käsikirjoittamista ja sisällöllisten ratkaisujen tekemistä. Kuvattu materiaali määrää, minkälaiseen käsikirjoitukseen on mahdollisuus, materiaalia on tärkeää saada riittävän paljon.

Omassa työssäni leikkasin *Poliisikokelaat*-sarjaan yhden jakson. Työn aikana pääsin näkemään sarjan koko jälkituotantokaaren. Poliisikokelaissa seurataan yhdessä jaksossa aina kahta poliisiksi opiskelevaa henkilöä. Etukäteen ei voitu

lyödä lukkoon edes sitä ketkä henkilöt esiintyvät samassa jaksossa. Jakson teemaakaan ei pystynyt päättämään etukäteen. Kaikki tämä syntyi vasta kuvausten jälkeen.

3.2 Materiaalin valmistelu

Jälkituotannon kaari *Poliisikokelaat*-sarjassa alkaa siitä, kun kuvattu materiaali saapuu. Raakamateriaali siirretään koneelle, varmuuskopioidaan ja muunnetaan helpommin käsiteltävään formaattiin. Materiaalit lajitellaan ja järjestetään hyvin. Kuvattu materiaali katsotaan läpi. Leikkausohjelmassa merkitään videoihin kaikki mitä tapahtuu. Esimerkiksi "harjoitus alkaa", "harjoitus loppuu", "päähenkilö menee ulos", "joku keittää kahvia" yms. Tämän tarkoituksena on helpottaa leikkaajaa löytämään juuri oikeat kohdat materiaalista. Leikkaajan työtä helpotettiin myös siten, että käsikirjoitukseen tulevat kohdat värikoodattiin leikkausohjelman sisällä. Työn nopeuttamiseksi leikkaajalle toimitettiin vain kuvauspäiviltä materiaalit, jotka sisältyvät käsikirjoitukseen. Ylimääräinen materiaali jätettiin pois.

Materiaalia läpi käydessä ja nimetessä järjestely on tärkeää. Esimerkiksi kaikki yleiseksi kuvituskuvaksi sopivat kuvat kopioitiin erilliselle kuvituskovalevyille. Käytännössä kaikki materiaali, jota voi käyttää muualla, on järkevä nimetä selkeästi ja siirtää helposti löydettävään paikkaan. *Poliisikokelaat*-sarjassa tämä on erityisen tärkeää, sillä osa kuvatusta materiaalista saattaa olla arkaluontoista. Kaikkien kuvien esittämiseen ei välttämättä saa lupaa. Näissä tilanteissa on tärkeää olla varalla kuvituskuvaa, jota pystyy käyttämään useassa eri kontekstissa.

Työnkulun kannalta materiaalin oikein valmistelu säästää leikkausvaiheessa aikaa ja parantaa työnopeutta. Myös draamassa ja elokuvatuotannoissa materiaalin lajittelusta on huomattavaa hyötyä. Fiktiossa on yleisempää, että kuvattuihin kuviin liitetään esimerkiksi kuvakokoa koskevia tietoja. Tositelevisiossa ei yleensä pääse kuvaamaan tapahtumia uudestaan eri kuvakulmista. Tämän vuoksi erilaista materiaalia tulee enemmän kuin fiktiossa. Mukana on siis hyvin paljon turhaa kuvaa. Materiaalin määrän vuoksi tositelevisiossa lajitellaan ja järjestellään kuvatut kuvat hyvin tarkasti. Tavoitteena on säästää leikkaajan aikaa.

3.3 Raakaleikkaus

Raakaleikkausta tehdessä käsikirjoitus ei todennäköisesti ole vielä lopullinen. Leikkauksen muotoutuessa käsikirjoitukseen saatetaan tehdä isompiakin muutoksia. Ensimmäinen raakaversio antaa yleensä aina hyvän idean, minkälainen lopullinen jakso tulisi olemaan. Käsikirjoituksen mukaan leikattuna raakaversiosta näkee, mitkä ovat heikkoja ja vahvoja kohtia. Mikäli videossa on kertojäääni, kuten *Poliisikokelaat*-sarjassa, ei myöskään tiedetä vielä kertojan puheita etukäteen. Ensimmäisen leikkausversion pohjalta on hyvä rakentaa kertojan puheet. Niiden avulla on mahdollista tehdä tässä vaiheessa helposti rakenteellisia ja pituuteen vaikuttavia muutoksia.

Draamassa raakaleikkauksen tekeminen on suoraviivaisempaa. Käsikirjoitus ei yleensä pysty muuttamaan samalla tavalla kuin tositelevisiossa. Draamassa raakaleikkauksessa keskitytään enemmän kuvakulmien ja kuvakokojen valintaan, ylipäänsä enemmän visuaaliseen ulkomuotoon. Tositelevisiossa ei ole yleensä mahdollisuuksia valita monen erilaisen kuvan väliltä. Tarina tulee saada kerrottua mahdollisimman hyvin sillä materiaalilla mitä on käytössä. Draamassa tarinalla ei yleensä ole samanlaista mahdollisuutta elää ja muuttua radikaalisti ensimmäisen version jälkeen, kuten tositelevisiossa. Tällä tarkoitan sitä, että tarinan sisältöä ei tulla muuttamaan, kuten esimerkiksi *Poliisikokelaat*-sarjan jaksoa leikatessani jätettiin käsikirjoituksesta osio pois. Taiteellisia muutoksia toki pystytään draamassa tekemään, kuten kuvakokojen tai rytmin muuttelua.

Tositelevisiossa esiintyjällä itsellään on mahdollisuus vaikuttaa tuotoksen sisältöön ja lopputulokseen omilla teoillaan. Esimerkiksi jos kilpailija pääsee jatkoon, tuottaa hän ihan erilaisen sisällön putoamalla kilpailusta. Draamassa esiintyjällä on valmis käsikirjoitus, jota tulee noudattaa, eikä hän pysty tuomaan sisällöllistä muutosta videoon kuvausvaiheessa, ainoastaan taiteellista tulkintaa.

Leikatessa kokemus opettaa hyvin miten saa mahdollisimman tehokkaalla ajankäytöllä luotua halutun lopputuloksen. Valmiin tuotoksen leikkaaminen lähtee raakaleikkauksella, jossa ei juurikaan ajatella videon pituutta tai yksityiskohtia. Halutaan saada tarinan pääpiirteet paikoilleen. Tämän jälkeen aloitetaan vasta hienosäätö. Viimeiset silaukset, kuten grafiikat ja värikorjailut tulevat vasta, kun

tiedetään varmasti kaiken muun olevan valmista. Jaksoa tehdessäni ensimmäisen raakaleikkauksen jälkeen ihmettelin, kun en saanut kommenteissa mitään mainintaa teknisestä toteutuksesta. Kaikki kommentit olivat tarinaan ja sisältöön liittyviä. Leikkausprosessi opetti miten paljon tärkeämpää tositelevisiossa hyvä tarina on verrattuna visuaalisuuteen.

Leikkaajan on erittäin tärkeä ymmärtää, että videon raakaversiota rakentaessa ei kannata tehdä liian pikkutarkkaa työtä, myös värikorjailun tekeminen tässä vaiheessa on ajanhukkaa. Muutokset, joita raakaversioon tulee, todennäköisesti karsivat suoraan pois osuuksia. Leikkaaja saattaisi käyttää turhaan muutettaviin yksityiskohtiin useita tunteja. Silloin, kun aikaa menee hukkaan, tarkoittaa että rahaa menee hukkaan. Työnkulku ei ole siis ollut tehokasta.

Omaa työtäni leikatessa raakaleikkauksesta tuli epätyypillisesti suunnilleen jakson lopullisen mitan pituinen. Yleensä raakaleikkaukset ovat huomattavasti lopullista mitta pidempiä. Käsikirjoitus oli haastava. Jälkituotanto-ohjaaja teki aika isoja muutoksia käsikirjoitukseen leikkausprosessin aikana. Lähtökohta aloittaa jakson leikkaaminen ei minulla ollut optimaalinen. Olin itse valmistellut materiaalit jaksoa varten, tämän vuoksi silmäni olivat myös liian tottuneet siihen. Leikkaajan olisi työn aloittaessaan hyvä materiaalit vasta ensimmäistä kertaa, koska tämä antaa tuoreen näkökulman jakson rakentamista varten. Tämä ei kuitenkaan ole sama, kuin jos olisi ollut kuvaustilanteessa itse mukana (Murch 2001, 24). Yleisö näkee kuvat vain kerran, ja sen takia kuvien täytyy olla sellaisia jotka toimivat. Jos materiaalin näkee liian monta kertaa, tulee sille sokeaksi, eikä pysty katsomaan videota enää objektiivisesti katsojan näkökulmasta. Yksi apukeino tähän on pitää välillä tauko ja keskittyä johonkin ihan muuhun ja katsoa myöhemmin tuoreilla silmillä tuotos läpi. Silloin on helpompi huomata kohdat, jotka häiritsevät. Palautteen kerääminen ihmisiltä, jotka eivät ole nähneet videota aiemmin, auttaa myös leikkaajaa.

Pitkien taukojen pitäminen leikkaamisessa paremman lopputuloksen saamiseksi on ristiriitaista. Se sotii hyvää työnkulkua vastaan, sillä ajankäyttö ei ole optimaalista. Tähänkin pystyy kuitenkin löytämään tasapainon. Esimerkiksi työpäivän päättymisen jälkeen kuluva aika ennen seuraavaa työpäivää on usein sopivan mittainen tauko, että pystyy näkemään tuotoksen tuoreemmilla silmillä.

3.4 Raakaleikkauksesta valmiiksi jaksoksi

Dancygerin (2007, 361) mukaan editointiprosessin voi jakaa kahteen osioon: kuvien yhdistely raakaleikkaukseksi ja vaihe, jolloin leikkaaja ja ohjaaja hienosäätävät raakaleikkauksen valmiiksi leikkaukseksi. Tavoitteena on jatkuva ja draamallisesti tehokas video.

Ensimmäisen raakaleikkauksen jälkeen jakso alkaa saada selkeämmän muotonsa. Omassa jaksossani käsikirjoitukseen tehtiin rakenteellisesti melko isoja muutoksia ensimmäisen raakaversioin jälkeen. Muutokset perustuivat siihen, että olemassa oleva materiaali ei mahdollistanut käsikirjoituksen mukaista tarinankerrontaa. Alkuperäisen käsikirjoituksen mukaan tehty jakso ei olisi katsojalle tarpeeksi mielenkiintoinen ja mukaansa tempaavana. Jaksosta aiottiin alkuperäisen käsikirjoituksen mukaan tehdä kevyt jakso. Ensimmäisen raakaversioin jälkeen jälkituotanto-ohjaaja teki muutoksia käsikirjoitukseen ja siitä muovattiin perinteisempi jakso. Draamaa lisättiin ja turhia hassutteluja karsittiin pois. Käsikirjoitukseen oli esimerkiksi alunperin poimittu muutamia hauskoja lauseita, joita oppilaat sanoivat liukasrataharjoituksen aikana. Siitä oli tarkoitus tehdä kevyt ja hauska osio. Lopulta kuitenkin tämä päädyttiin muuttamaan. Koko liukasrataharjoituksesta tuli huomattavasti vakavamman oloinen.

Ensimmäisen raakaversioin pohjalta syntyy myös ensimmäiset kertojanäänien puheet. Niitä paikoilleen laittaessa täytyy jättää pois kohtia ja tehdä tilaa. Kertojaäänien avaavat myös ovia äänen käytölle. Sen avulla pääsee helposti vaikuttamaan jakson rakenteeseen, rytmiin ja keston.

Toinen raakaversio jaksosta näyttää jo sujuvammin kulkevalta. Suurimpien ongelmakohtien korjaaminen ja kertojaäänien paikalleen laitto muuttaa videon huomattavasti yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi. Jaksosta löytyy tietysti viilattavaa, mutta ne ovat nyansseja. Jakson selkäranka eli rakenne on muodostunut.

Raakaleikkauksen jälkeisessä työstössä on monia tapoja noudattaa sujuvaa työnkulkua. Joissakin formaateissa voi olla hyödyllistä työstää jakso osissa, tehdä yksi osa kerrallaan valmiiksi ja hyväksyttää ne. *Poliisikokelaat*-sarjassa kuitenkin

tein jälkituotanto-ohjaajan pyynnöstä muutokset koko jaksoon. Tämän jälkeen löytyivät nopeasti viimeiset kohdat, jotka kaipasivat pientä muuttelua. Kokemattomalle leikkaajalle olisi mielekästä saada enemmän palautetta välivaiheissa. On halu saada tietää mistä kohdista voi lakata stressaamisen, ja mihin kohtiin pitää keskittyä. Tämä on hieman ristiriitaista sen kanssa, että leikkaajalle on epämielekästä näyttää keskeneräistä videota. Palautteen antaja ei näe leikkaajan tavoin, mitkä kohdat ovat kesken ja mitä ei ole vielä hiottu.

3.5 Viimeistely

Kun jakson leikkaus on valmis, on vielä vuorossa viimeistelyä esimerkiksi grafiikat, värikorjailu, blurraaminen eli sumentaminen ja äänen jälkikäsitteily. Nämä viimeistelyt poikkeavat suuresti draaman jälkityön kaaresta. Tositelevisiossa lopputulos halutaan yleensä saada näyttämään mahdollisimman aidolta ja draamassa viimeistelyllä halutaan luoda selkeästi tiettyä tunnelmaa. Grafiikat tositelevisiossa ovat tyypillisesti informaatiopiansseja ja nimipalkkeja. Tositelevisiossa grafiikalla halutaan yleensä aina välittää informaatiota. Draamassa grafiikka on tyypillisemmin visuaalisuutta korostamassa.

Tositelevisiossa värikorjailulla haetaan usein mahdollisimman luonnollista värimaailmaa. *Poliisikokelaat*-sarjassa haettiin nimenomaan mahdollisimman luonnollisen näköistä väriä. Joissakin tositelevisiosarjoissa kuitenkin saatetaan hakea esimerkiksi lämminhenkistä värimaailmaa. Draamassa halutaan usein selkeä tietynlainen värimäärittely luomaan tunnelmaa. Draamassa yleisempi termi on värimäärittely. Sillä halutaan luodaan selkeää visuaalista ilmettä.

Tositelevisiossa on usein välttämätöntä käyttää sumennusta, mikäli kuviin päätyy ihmisiä, joita ei saa näyttää televisiossa. Poliisikokelaissa seurataan poliiseja kentällä. Jo autossa sisällä on poliisien laitteiden ruutuja, joita ei saa näyttää. Kuvauspaikat eivät saa olla tunnistettavia, jos ollaan esimerkiksi kotikäynnillä. Luonnollisesti poliisien pidättämiä ihmisiä tai sivullisiakaan ei saa näkyä. Henkilöiden sumentaminen onkin ihmisten yksityisyyden suojaamista. Draamassa tälle ei ole tarvetta. Mitään ei kuvata niin, että kuviin päätyisi ihmisiä, jotka eivät saa näkyä.

4 TOSITELEVISION LEIKKAAMINEN

4.1 Tositelevisio leikkaaminen

Tositelevision leikkaamisessa on yleensä kyse ilman käsikirjoitusta kuvatun materiaalin koostamisesta yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Tavoitteena on kertoa tarina. Leikkaaminen toimii jatkumona käsikirjoittamiselle ja usein leikkaaja joutuu miettimään käsikirjoituksen uudelleen kuvatun materiaalin pohjalta.

Tositelevision leikkaaminen poikkeaa paljon draaman leikkaamisesta. Draamaa leikatessa tiedetään jo suurin piirtein miltä lopputuloksen halutaan näyttävän. Tositeleviossa tiedetään etukäteen minkälainen tarina halutaan kertoa. On leikkaajan luovuudesta kiinni, minkä näköiseksi tarinan saa tehtyä. Tositelevisio leikkaaminen vaatiikin paljon luovia ratkaisuja. Usein tilanne menee siihen, että leikkaaja joutuu tekemään vähäisestä, välillä jopa huonosta materiaalista, katselukelpoista kokonaisuutta. Hyvä leikkaaja kykenee kuitenkin käyttämään resurssejaan siten, että mahdottoman tuntuksia kohtauksia voidaan pelastaa.

Erytisesti tositeleviossa leikkaajan keinoja ovat kuvituskuvat, ääni ja rytmin määrääminen. Näitä hyödyntämällä leikkaaja kykenee suorastaan valehtelemaan katsojalle. *Poliisikokelaat*-sarjassa on luonnollisesti tilanteita, joissa ihmisten henkilöllisyyttä täytyy suojella. Katsojaa voidaan esimerkiksi kuvituskuvien avulla johtaa harhaan. Partion menossa kotikäynnille voidaan näyttää kuvituskuvaa, jossa poliisiauto liikkuu ihan muulla alueella.

Tositeleviossa katsojan harhaan johtaminen on arkipäivää. Asiat, jotka kuvaustilanteessa eivät vaikuta mitenkään merkittävältä, pystytään dramatisoimaan. *Poliisikokelaat*-sarjan jaksoa leikatessani esimerkiksi yhdessä kohtauksessa päähenkilö saa kentällä hälytyksen kotikäynnille. Paikalta on kuulunut meteliä asunnosta. Musiikin ja oikeiden haastattelukohtien valinnalla tilanne saadaan vaikuttamaan siltä, että jotain pahaa saattaisi oikeasti olla sattunut. Paikalta poistuessaan päähenkilö tulee kuitenkin nauraen pois. Asukkaat olivat olleet viettämässä pikkujouluja eivätkä huomanneet pitävänsä liian kovaa ääntä. Saman tilanteen olisi voinut esittää jo pelkästään eri musiikilla hyvin

erilaisen kuvan antavaksi. Mikäli tilanteen olisi esittänyt siten, miten se oikeasti tapahtui, olisi se hyvin todennäköisesti ollut katsojalle tylsä, eikä herättäisi mitään tunteita.

On tietysti eettisesti ristiriitaista, saako katsojalle valehdella ja väännellä totuuksia. On vaikeaa välittää katsojalle oikeasti täydellisiä totuuksia tositelevisiossa, koska normaalit ihmiset eivät käyttäydy luontevasti kameran edessä. Katsojan tulisi myös ymmärtää, että tositelevisio on viihdyttävä. Asiat täytyy esittää siten, että ne herättävät tunteita katsojassa.

4.2 Draaman luominen tositelevisiossa

Draama on yleisnimitys esitettävälle tarinalle, joka jäljittelee inhimillistä toimintaa (Elokuvantaju, 2001). Vaikka tositelevisio on oltava mahdollisimman aitoa, pystyy leikkaustyylillä ja asioiden esittämistavalla luomaan tarinaan draamaa. Tällä tyylillä voidaan luoda draamaa tilanteisiin, joissa ei sitä normaalisti olisi. Viihteellisessä tositelevisiossa draama on erittäin tärkeää. Ilman draamaa katsojassa ei herää samalla tavalla tunteita. Tämän seurauksena katsojan mielenkiinto laskee.

Poliisikokelaat-sarjan jaksoa leikatessani jouduin luomaan draamaa melko hataralta pohjalta, sillä materiaali ei ollut kovin dramaattista. Jaksoon haluttiin silti luoda draamaa esimerkiksi kohdassa, jossa poliisit saavat kotihälytyskutsun. Paikan päällä ei lopulta ole mitään vaarallista, mutta draamaa pyritään silti luomaan näyttämällä poliisien vakavia ilmeitä ja käyttämällä haastattelusta oikeaa kohtaa. Kokelas kertoo, että kotihälytykset voivat olla vaarallisia, eikä ikinä voi tietää mitä vastassa odottaa. Myös musiikilla luodaan tässä vakavampaa tunnelmaa. Sarjassa draamaa syntyy myös siitä, että katsoja ja kokelas eivät kumpikaan tiedä mitä tulee tapahtumaan. Nähdään miten kokelas selviytyy uusista ja yllättävistä tilanteista. Myös heidän kasvamisensa poliisiksi sarjan edetessä on asia, joka katsojaa kiinnostaa. *Poliisikokelaat* olisi helppo leimata *Poliisit*-sarjan kopioksi, joka myös tehdään samassa tuotantoyhtiössä. Sarjat toisistaan erottaa se, että katsoja pääsee helpommin samaistumaan *Poliisikokelaat*-sarjan päähenkilöihin. Päähenkilöt ovat vasta matkalla poliisiksi ja kokevat asioita ja

tilanteita ensimmäisiä kertoja. Sarjaan on myös sisällytetty hieman opiskelijaelämää, mikä antaa uutta näkökulmaa poliiseista.

Fiktiossa draaman luominen tapahtuu hyvin eri tavalla kuin tositelevisiossa. Fiktiossa draama kirjoitetaan valmiiksi ja se on tärkeä ainesosa kerrottavassa tarinassa. Tositelevisiossa taas halutaan kertoa tarina, johon halutaan mahdollisuuksien mukaan sisällyttää draamaa. Draaman syntyminen tositelevisiossa on kuitenkin ajoittain vaikeasti ennustettavissa. Ei ole varmaa syntykö aina kunnollista draamaa. Tällöin leikkaajan täytyy olla luova ja luoda draamaa. Varsinkaan viihteellinen tositelevisio ei olisi kovin viihteellistä ilman draamaa.

Materiaali on tositelevisiota kuvatessa yleensä ennalta arvaamatonta. Tilanteet, joita on mahdollista lavastaa helposti, ovat yleensä paikasta A paikkaan B liikkumisia, tai siirtymäkuvia. Yleensä itse tarinaa eteenpäin vieviä kohtia ei pysty lavastamaan. Usein tilanteet ovat myös tiettyyn hetkeen ja tilanteeseen sidonnaisia. Mikä tahansa materiaali ei tule sopimaan mihin tahansa kohtaan. Kohtausta rakentaessa pitää syntyä kerronnallinen kronologia, että kohtauksesta tulee toimiva ja katsojalle miellyttävä.

Tärkeimmät kriteerit leikkaukselle ovat tunne, tarina ja rytmi (Murch 2001, 18). Tositelevisiota leikatessa nämä ovat myös tärkeimmät. Tunteiden herättäminen on tärkein prioriteetti. Jos tarina ei herätä tunteita, voidaan jo pohtia onko sillä mitään merkitystä. Tärkeää on myös viedä tarinaa eteenpäin. Tositelevisiossa haasteita luonnollisesti tuo se, että usein kuvataan vain yhdellä kameralla. Mikäli tärkeä kohta menee ohi, sitä ei saa kuvattua uudestaan. Esimerkiksi *Poliisikokelaat* – sarjaa kuvatessa ei ole mahdollista lavastaa rikosta tai pidätystä uudelleen. Tällaisten tilanteiden aikana täytyy pitää kamera koko ajan päällä, että materiaalia syntyy tarpeeksi.

Poliisikokelaat-sarjaa leikatessa tunne, tarina ja rytmi olivat selkeästi pääasiat, joihin tuli kiinnittää huomiota. Ilman tunnetta lopputulos olisi tylsä. Tunnetta synnytetään luomalla draamaa ja tekemällä henkilöistä sympaattisia ja samaistuttavia. Tositelevisiossa tunnetta on suhteellisen helppo luoda. Esimerkiksi omassa työssäni se pystyi olla niinkin yksinkertaista, että katsojalle näytetään mitä

kokelas tekee vapaa-ajalla. Esimerkiksi omassa jaksossani esiintyvä päähenkilö Emilia on jakson alussa tallilla. Hevosista pitävät ihmiset voivat helpommin samaistua Emiliaan, koska tämäkin pitää hevosista. Tämä tekee heti päähenkilöstä helpommin lähestyttävän ja katsojalla saattaa herätä sympaattisia tunteita.

Leikatessani jaksoa sain selville nopeasti, että tarina on tärkempää kuin visuaalinen ulkonäkö. Tositelevisioon tyyliin saattaa jopa sopia, että välillä kuvausryhmä näkyy. Katsoja on niin sanotusti tietoinen, että tässä esiintyjät eivät yritä esittää, ettei kameraa olisi olemassakaan. Tarina luodaan siten, että tehdään selkeä alku, keskikohta ja loppu. Sisältö tulee osata esittää oikein.

Tositelevisioon tarinaa luodessa leikkaaja joutuu tekemään paljon valintoja siitä, mitä sisältöä käytetään ja mitä ei. Keskusteluja luodessa täytyy valita vain muutamat ytimekkäät kohdat. Jokaista kohtaa, jossa henkilö empii, ei ole mahdollista sisällyttää. Tarina ei saa myöskään kulkea liian nopeasti, siten että sisällöstä ei saa selvää. Tällöin katsoja ei pysy enää perässä. Tarinankerrontaa pystyy auttaa rytmittämällä. Dancygerin (2007, 375-376) mukaan tarinankerronta toimii hyvin silloin, kun se on dynaamista. Tarkoittaen, että tarina kulkee välillä nopealla temmolla ja välillä hitaammin. Rytmittäminen on myös hyvin musiikkiin sidoksissa oleva asia. Rytmien voi luoda musiikkivalinnalla ja sen tahtiin leikkaamalla. Rytmillä on tarinankerronnan lisäksi myös taiteellinen vaikutus. Sillä pystyy määrittämään, miltä visuaalinen lopputulos näyttää. Hyvin rytmitetystä videossa ei kiinnitä huomiota leikkaukseen. Kun hyvää rytmiä ei ole, kiinnittyy huomio huonoihin leikkauksiin.

Jaksoa rakentaessa on yleensä vaikea saada tapahtumia esitettyä kronologisessa järjestyksessä. Jopa kohtauksen sisällä tapahtuvat yksittäiset asiat voidaan esittää epäkronologisessa järjestyksessä. Esimerkiksi omassa työssäni rakensin liukasarataa koskevan oppitunnin keskustelua. En käyttänyt kuvattua materiaalia alusta loppuun. Hyviä lauseita löytyi sieltä sun täältä. Täten pystyin rakentamaan oppitunnista tarpeeksi ytimekkään. Leikkauksella, joka herättää oikeita tunteita ja vie tarinaa oikealla tavalla eteenpäin, saa anteeksi paljon pieniä teknisiä vikoja. Tositelevisiossa näkyy usein kuvissa puomeja, tai kuvaaja saattaa vilahtaa

heijastuksena jostain. Sillä ei kuitenkaan ole väliä, mikäli kyseinen kuva tuo tunnetta esille ja vie tarinaa eteenpäin.

Toisin kuin draamasarjat ja elokuvat, tositelevisio koostuu hajanaisesta materiaalista. Lähimpänä tositelevisiota materiaalin laadussa on dokumenttielokuva. Dokumenteissa yhtenäisyyden luominen hajanaisesta materiaalista korostuu entisestään. Niissä ei välttämättä ole selkeää kuvallisesti esitettävää rakennetta, joka tekee materiaalista yhtenäisen. Esimerkiksi luontodokumentit voivat usein olla täysin arkistomateriaalista koottuja, tai avaruusdokumentit täysin 3D-grafiikasta. Usein dokumenteissa kuitenkin käytetään juontajaa. Juontaja ei ole välttämättä tiedon välityksen kannalta edes tarpeellinen, mutta se antaa katsojalle dokumentista selkeämmän ja yhtenäisemmän kuvan. Katsojan on myös helpompi omaksua tietoa, kun tiedonlähde saa kasvot. Tositeleviossa käytetään usein juontajia, jotka ovat yleensä julkisuuden henkilöitä. *Poliisikokelaat*-sarjassa ei käytetty juontajaa.

4.3 Kuvituskuvien hyödyntäminen

Tositeleviossa kuvituskuvat ovat erittäin olennainen ja tärkeä osa kokonaisuutta. Draamatuotannoissa kuvituskuvia vastaavat välikuvat. Tositeleviossa kuvataan erilaista kuvituskuvaa paljon sillä oletuksella, että ei tiedä mitä niistä tarvitsee. Draamassa välikuvat ovat tarkkaan harkittuja. Käsikirjoitetussa materiaalissa jokainen kuva on suunniteltu. Dancygerin (2007, 371) mukaan yleensä kuvituskuvat ja välikuvat ovat sijaintiin liittyviä. Henkilön liikkua paikasta A paikkaan B leikkaaja usein näyttää henkilön poistuvan. Tämän jälkeen on leikkaamalla esimerkiksi kylttiin voidaan välittää katsojalle tieto uudesta paikasta. Tositeleviossa kuvituskuvaa käytetään luomaan järkevää jatkumoa tarinalle. Yhdellä kameralla putkeen kuvattua materiaalia voi olla hyvin vaikea leikata järkevästi. Tarinan tulisi tuntua jatkuvalta, sekä kronologiselta. Kuvituskuvia voidaan käyttää leikkauskohtien päällä, peittäen leikkausjäljet. Taustalla äänen jatkuessa normaalisti tulee tunne että tarina kulkee yhtenäisesti. Kuvituskuvat tuovat myös tarinaan sisältöä. Tietyillä kuvilla voidaan herättää mielenkiintoa, sekä musiikin lailla määrittää tunnelmaa. *Poliisikokelaat* -sarjassa lähikuva puukosta

rikospaikkatutkinnan aikana luo erilaista tunnelmaa kuin esimerkiksi kuva kukkaruukusta. Kuvituskuvat oikein käytettynä voivat saada ohjelman näyttämään siltä, että se olisi kuvattu usealla kameralla. Illuusio useammasta kamerasta on katsojan silmälle miellyttävämpää kuin se, että jokainen tilanne tulisi yhtenä kuvana ilman leikkauksia.

Poliisikokelaat-sarjassa tärkeitä kuvituskuvia ovat esimerkiksi poliisiautoilla ajokuvat. Itse tilanteessa poliisin työvuoron aikana ei ole kovin käytännöllistä kuvata ajokuvia. Tällaisiin kuvauksiin varataan erikseen aikoja, jolloin kuvitusta voidaan ottaa kerralla reilusti. Ongelmaa tässä tekniikassa luo se, että sää vaihtelee. Erikseen sovittuja kuvituskuvia pitäisi kuvata eri sääolosuhteissa. Tämän lisäksi myös ajokuvia pitää ottaa kaupungilta, erilaisilta pikkuteiltä, moottoritieltä ja monista muista erilaisista ympäristöistä.

Leikkaajan näkökulmasta, hyvän työnkulun kannalta ajatellen, kuvituskuvat täytyy lajitella mahdollisimman selkeästi. Kuvituskuvaa kuvataan suuria määriä. Vain pieni osa niistä kuitenkin soveltuu tietynlaisiin tilanteisiin. Huonosti lajitellut kuvituskuvat saattavat aiheuttaa leikkaajalle monen tunnin etsinnän. Tiettyyn sääoloon sopivaa ajokuvaa on vaikea löytää, jos ajokuvia ei ole lajiteltu sääolojen mukaan.

4.4 Äänen käyttö

Äänen käyttö tuo tositelevisiion jälkituotantoon valtavasti mahdollisuuksia vaikuttaa jakson rakenteeseen. Äänen avulla pystyy säätämään pituuksia ja rakentamaan tilanteita suotuisammalla tavalla. Esimerkiksi ihmisten väliset keskustelut eivät ole sellaisenaan kelvollisia käytettäväksi. Keskusteluja täytyy tiivistää paljon. Täytyy tuoda juuri ne tärkeimmät lauseet esille, karsien turhat jaarittelut pois. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaa keskustelun leikkaamista muutamaa lyhyeen osaan. Ääni käsitellään siten, että se jatkuu normaalin kuuloisesti leikkauskohdissa. Tämän jälkeen leikkausjäljet peitetään esimerkiksi kuvituskuvalla. *Poliisikokelaat*-sarjassa oli mahdollisuutena käyttää myös haastattelukuvaa. Tämä antaa mahdollisuuden valita tehokkaasti, mitkä osat keskustelusta käyttää. Sama tekniikka soveltuu haastatteluihin. Päähenkilön

lauseet voidaan rakentaa uudestaan. Myös muihin jaksoihin liittyviä haastatteluja voi käyttää.

Ääntä voi käyttää luovasti muuallakin kuin keskusteluissa. Esimerkiksi ajokohtauksissa tunnelmaa voidaan muuttaa sillä, miltä moottorin ääni kuulostaa. Moottorin huutaessa on helpompi saada rajua tai menevää tunnelmaa. Yskivä moottori taas luo koomisempaa tunnelmaa.

Musiikit kuuluvat luonnollisesti äänen käyttöön ja ovat tärkeä osa melkein missä tahansa videotuotannossa. Leikkaaja pystyy musiikilla vaikuttamaan hyvin moneen asiaan. Musiikki itsessään asettaa katsojalle tietynlaisen tunnelman. Musiikki myös antaa mahdollisuuksia erilaisille tavoille leikata. Leikkaukset, jotka näyttäisivät oudoilta normaalisti, voivat näyttää erittäin hyviltä ja luonnollisilta musiikin tahtiin leikatuna. Oma jakso leikatessani valitsin musiikit tuotantoyhtiön käyttämältä nettisivulta. Tarjontaa oli hyvin laajasti ja moneen erilaiseen käyttötarkoitukseen. Hyvien musiikkien etukäteen arkistointi helpottaa leikkaajan työtä. Juuri oikean musiikin löytämiseen saattaa kulua tunteja. Mikäli muutama sopiva kappale löytyy nopeasti, säästyy aikaa ja rahaa.

Draamassa ei ole tarvetta samanlaiselle äänityölle, kuin tositelevisiossa. Esimerkiksi henkilöiden keskusteluista ei tarvitse leikata suurinta osaa pois. Draamatuotannoissa äänen käyttö on hieman kosmeettisempaa. Sillä keskitytään enemmän taiteellisen puolen korostamiseen.

5 YHTEENVETO

Mediaosuutenani oli leikata jakso *Poliisikokelaat*-sarjaan. Leikatessani opin valtavasti leikkaamisesta ja tarinankerronnasta. Olen ylpeä työstäni, sillä onnistuin siinä mielestäni hyvin. Kirjallista osuutta tehdessäni sain paljon uutta tietoa, sekä vanhan tärkeän tiedon kertausta. Tiedän näiden tietojen auttavan tulevaisuudessa vastaavissa tilanteissa.

Kirjallisen osuuden tavoitteenani oli pohtia, miten tositelevisio jälkituotanto poikkeaa draaman jälkituotannosta, leikkaajan näkökulmasta. Tositelevisio jälkituotannon työkulkua ja leikkaamista on vaikea määrittää tietynlaiseksi. Erilaisia realityn genrejä on monia, joissa jälkituotanto poikkeaa toisistaan. Tästä huolimatta on selkeitä eroja, jotka erottavat tositelevisio jälkituotannon draaman jälkituotannosta.

Vaikka tositelevisio on etukäteen suunniteltua, se on silti käsikirjoittamatonta. Tämä johtuu siitä, että tositeleviossa esiintyjällä on valta määrittää ohjelman kulku. Tämän vuoksi lopullinen käsikirjoitus syntyy vasta leikkauspöydällä. Draamatuotannossa esiintyjä pystyy antamaan taiteellisen vaikutuksen lopputulokseen, mutta ei pysty kuvausvaiheessa muuttamaan tuotoksen sisältöä. Tämä ominaisuus on juuri tositeleviossa kiinnostavaa, sisältö on arvaamatonta.

Tositelevision jälkituotannon työkulku on isolta osalta melko samankaltaista kuin draamatuotannossa. Sisällön arvaamattomuus tekee siihen selkeän eron. Käsikirjoituksen valmistuminen niin sanotusti pala kerrallaan tuo työkulkuun lisäyksen. Leikkaaja palottelee tuotosta edestakaisin tuottajan, tai jälkituotanto-ohjaajan kanssa. Draamatuotannossa usein tuottaja on useammin läsnä leikkausvaiheessa tarkkailemassa taiteellisia nyansseja. Tositeleviotuotannossa tuottajan kanssa ei hiota taiteellisia asioita, vaan sitä miten tarina kerrotaan. Voisi sanoa, että draaman leikkaaja tekee taideteosta ja tositelevisio leikkaaja tarinaa.

Materiaalia syntyy eri tavalla draamassa kuin tositeleviossa. Draamassa voi olla paljon kuvakulmia samasta kohtauksesta, mutta mitään ei kuvata tarkoituksella turhaan. Ylimääräistä raakamateriaalia syntyy tietysti suuria määriä. Kuitenkin, aina kun kamera käy, se on etukäteen suunniteltu. Tositeleviota kuvatessa

kuvaaja joutuu kuvaamaan lähes koko ajan. Tämä aiheuttaa sen, että turhaa materiaalia syntyy hyvin suuria määriä. Tositelevisiota kuvatessa tärkeitä kohtia ei ole mahdollisuutta ottaa uudestaan. Draamassa tärkeimmät kohtaukset kuvataan niin monta kertaa, että otokset ovat täydellisiä.

Loppujen lopuksi, vaikka tietyt erot draaman ja tositelevision välillä ovat merkittäviä, yhtäläisyyksiä on myös merkittäviä. Leikkaaja tarvitsee samanlaista silmää niin tarinankerronnan, kuin esteettisyyden kannalta. Leikkaajan taidot leikkausohjelman kanssa tulevat olla hyvät. Jokaisessa tuotannossa aika on rahaa. Mitä nopeampi leikkaaja on, sitä enemmän hän pystyy säästämään tuotannon rahaa.

Tositelevisiosta löytyy yhtäläisyyksiä muuhunkin kuin perinteiseen draamatuotantoon. Tositelevisio on saanut vaikutteita draamasarjoista, dokumenteista, elokuvista ja jopa sensaatiolehdistä (Hill 2005, 15) . Kaiken lisäksi tositelevisiota on halvempi tuottaa kuin perinteistä draamatuotantoa. Media-alalla raha on hallitseva voima, ja tositelevisio on erittäin tehokas yhdistelmä eri tuotantomuotojen parhaita puolia. Tämä yhdistelmä pystyy lähes murto-osan kustannuksilla kilpailemaan katsojaluvuissa suosituimpien ohjelmien kanssa.

LÄHTEET

Dancyger, K. 2007. The Technique of Film and Video Editing: History, Theory and Practice fourth edition. Oxford. Focal Press.

Elokuvantaju.2001 Draama. [Verkkosivu] Saatavana:
<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/elokuvakulttuuri/draama.jsp>.

Hill, A. 2005. Reality TV –Audiences and popular factual television. London: Routledge.

Jerpi, L. 2013. South University. [Verkkosivu] Saatavana:
<http://source.southuniversity.edu/reality-tv-low-cost-programming-that-produces-high-ratings-119585.aspx>

Juste Pour Rire Inc. 2012. [Verkkosivu] <http://gags.justforlaughs.com/>

Kvalitatiivinen tutkimus. [Verkkosivu]. Taloustutkimus oy. [Viitattu 17.2.2014]
 Saatavana:
http://www.taloustutkimus.fi/tuotteet_ja_palvelut/tiedonkeruuratkaisut_ja_monitila/kvalitatiivinen_tutkimus/

Littleton, C. 2010. Variety. [Verkkosivu] Saatavana:
<http://variety.com/2010/tv/news/amc-sony-make-bad-budget-work-1118020572/>

Murch, W. 2001. In the blink of an eye – A perspective on film editing 2nd edition. California. Silman-James Press.

Nikkinen, A & Vacklin, A. 2012. Television runousoppia: toisenlainen katse tv-ohjelmiin. Helsinki: LIKE

Pirilä, K & Kivi, E. 2008. Elävä kuva –elävä ääni. Toinen osa, Leikkaus. Helsinki: LIKE

Videomaker. 2012. [Verkkosivu] Saatavana:
www.videomaker.com/videonwes/2012/07/editing-tip-prioritize-your-workflow